

Motion till riksdagen 2016/17:3703

av **Christer Nylander m.fl. (L)**

med anledning av prop. 2016/17:161 En försöksverksamhet med branschskolor

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärlingar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om yrkesprogram och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om yrkesskola och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Propositionen innehåller förslag om en ny lag om försöksverksamhet med branschskolor. Förslaget innebär att huvudmän får sluta avtal med en branschskola om att skolan utför vissa uppgifter inom sådan utbildning (entreprenad).

Propositionen bygger på ett initiativ från alliansregeringen som den 5 december 2013 beslutade att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. föreslå hur tydliga yrkesutgångar kan införas på gymnasieskolans teknikprogram och genom tilläggsdirektiv att se över hur den gymnasiala yrkesutbildningen kan stärkas i den s.k. Yrkesprogramsutredningen.

Regeringens förslag innebär att viss yrkesutbildning på gymnasienivå kan bedrivas som branschskola av i huvudsak kommunala huvudmän och att dessa ska samverka med företag och branscher. Det är något helt annat än vad alliansregeringen avsåg med att tillsätta Yrkesprogramsutredningen och uppdraget att utreda förutsättningarna för att inrätta branschskolor. Liberalerna beklagar att regeringen inte tar ett samlat grepp i frågan. I stället presenteras i propositionen en halvmesyr. Sverige behöver reformer som innebär att yrkesutbildningar knyts närmare arbetsmarknaden. Vi vill se reformer som stärker lärlingsutbildningarna, som knyter gymnasiala yrkesutbildningar närmare branscherna och ökar differentieringen. Vi vill också se riktiga branschskolor och en ny skolform, yrkesskolan.

Enligt Liberalernas uppfattning ska branschskolor bedrivas av företag och branscher som ett alternativ till kommunal yrkesutbildning främst för lärlingsutbildning i hantverksyrken.

Yrkes- och lärlingsprogrammen på gymnasiet bör utvecklas och differentieras i längd och omfattning. Lärlingsprogrammen ska där så är möjligt betraktas som en egen utbildningsinriktning på gymnasienivå eftersom den ska ha en avtalad lärlingsersättning och ett gesällprov. Yrkesutbildningarna är i dag alltför likformade, vilket är en viktig orsak till deras låga attraktivitet. Till nya tvååriga yrkeslinjer, som bör införas som komplement till dagens treåriga, kan de teoretiska behörighetskraven vara lägre än till de treåriga programmen.

Vi vill därutöver införa en ny skolform, yrkesskola, en yrkesutbildning för vuxna motsvarande gymnasial nivå med ett stort inslag av arbetsplatsförlagt lärande. Såväl utbildningar som i dag finns på yrkesvux som utbildningar som i dag finns inom arbetsmarknadspolitiken bör föras över till yrkesskolan. Utbildningen bör följa en modell liknande yrkeshögskolan och bör administreras av Myndigheten för yrkeshögskolan. Utbildningen bör rikta sig till personer utan gymnasiekompetens, främst nyanlända, men kan även vara ett alternativ till gymnasieutbildning för vissa. Förslaget om yrkesskola är en del av migrationsöverenskommelsen, men ännu har ej något förslag presenterats.

Regeringen hävdar i propositionen att det inte finns något intresse från företag och branscher att starta branschskolor enligt alliansregeringens direktiv till utredningen och väljer därför att inte lägga fram något sådant förslag.

Gymnasieskolan ska förbereda både för vidare studier och för arbetslivet. Alla gymnasieelever hade tidigare krav på sig att bli behöriga för högskolestudier, medan yrkeskunnande sågs som mindre viktigt. Det är viktigt att alla elever ska ha en god grund att stå på inför studier och arbetsliv. Vid sidan av de traditionella gymnasieprogrammen och högskoleutbildningarna behövs det därför också branschanknutna lärlingsutbildningar.

Antalet lärlingar har ökat varje år sedan lärlingssystemet infördes, och rätt utformat tror vi att det finns stora möjligheter att etablera en branschskola med lärlingsutbildning.

Att regeringen kan hävda att inget intresse finns från företag och branscher att bedriva lärlingsutbildning beror bl.a. på att regeringen själv har skapat osäkerhet om framtiden för lärlingsutbildningen. Inte heller har man vidtagit de åtgärder som krävs för att få en uppgörelse om lärlingsersättningen.

Lärlingsutbildningens attraktionskraft är avgörande, och där ser vi lärlingsersättningen som en viktig del. Det finns ännu inget avtal mellan arbetsmarknadens parter om hur stor ersättningen till lärlingarna ska vara. För att lärlingssystemet ska bli framgångsrikt är det viktigt att frågan om ersättning löses.

Regeringen genomförde dessutom i förra årets budget en nedskärning av statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning med 10 000 kronor per lärling och läsår. Att minska statsbidraget för lärlingsutbildningen ökar knappast lärlingsutbildningens attraktionskraft. Vi har föreslagit att statsbidraget höjs, vilket vi har redovisat i vår budgetmotion.

Lärlingsutbildningens attraktionskraft måste höjas, och regeringen bör därför återkomma med en ny proposition om branschskolor i enlighet med vad som sägs i denna motion.

Christer Nylander (L)

Tina Acketoft (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Maria Weimer (L)

Mats Persson (L)